

Гореванова Юлія Денисівна,
*студентка 4-го курсу факультету цивільної та господарської юстиції
Національного університету «Одеська юридична академія»,*

Науковий керівник: *к.ю.н., доцент, доцент кафедри господарського
права і процесу Попелюк В. П.*

ОСОБЛИВОСТІ ПРОЦЕСУ ДЕРЖАВНОЇ РЕЄСТРАЦІЇ ЮРИДИЧНОЇ ОСОБИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Від 24 лютого 2022 року у зв'язку із повномасштабним вторгненням РФ в Україну запроваджено військовий стан. Безсумнівно, що життя українців в умовах війни відчутно змінилось, велика кількість буденних можливостей була обмежена спеціальними заходами безпеки. Більшість сфер суспільного життя були вимушені підлаштовуватись під різноманітні виклики нової реальності. Так, виключенням не стала і сфера державної реєстрації.

Зокрема, сьогодні, як і завжди, актуальним залишається питання державної реєстрації юридичних осіб. Адже кожного дня не дивлячись на небезпеку та відсутність впевненості у завтрашньому дні, сміливі українці продовжують створювати, розвивати, переформатовувати свій бізнес, відкривати нові грані власних можливостей. Станом на листопад 2022 року сфера державної реєстрації функціонує досить активно: відповідно до статистичних даних за перші півроку війни в Україні було зареєстровано майже 150 тисяч нових бізнесів. Проте незважаючи на такі високі показники зараз, на початку війни дана сфера все ж зазнавала вагомих обмежень.

Так, у перший день повномасштабного вторгнення російських військ на територію України з метою збереження даних громадян Міністерством юстиції України було прийнято рішення про негайне закриття доступу до всіх державних реєстрів, держателем яких є саме Мін'юст. У тому числі, такі заходи стосувались і Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань. У результаті цього система будь-яких реєстраційних дій була повністю паралізована. Однак такі обмежувальні заходи були значно послаблені вже 19 березня, коли Мін'юст надав можливість проводити окремі види реєстрацій (створення благодійних та громадських організацій та змін до відомостей про них, зміни місцезнаходження юридичної особи, а також реєстраційні дії щодо

органів влади, державних та комунальних підприємств, установ та організацій і банків). З 30 березня спектр можливостей у сфері державної реєстрації юридичних осіб зазнав ще більших розширень.

На сьогоднішній день доступними діями для громадян, що стосуються державної реєстрації юридичних осіб, є наступні:

- створення благодійних організацій та громадських об'єднань та змін до відомостей про них, в тому числі до статутів;
- створення ТОВ;
- створення фермерського господарства;
- зміна керівника юридичної особи, крім громадських формувань;
- зміна місцезнаходження юридичної особи;
- зміна установчих документів, якими передбачається виключно зміна місцезнаходження юридичної особи;
- зміна видів економічної діяльності юридичної особи;
- органів державної влади, органів місцевого самоврядування, казенних підприємств, державних підприємств, комунальних підприємств, комунальних організацій (установ, закладів), державних організацій (установ, закладів), а також акціонерних товариств, які є банками;
- реєстрація ФОП, припинення підприємницької діяльності ФОП, зміни до відомостей про ФОП.

Виходячи із зазначеного переліку дозволених реєстраційних дій, можна зробити висновок, що досі не всі послуги щодо реєстрації юридичної особи є доступними. Окрім цього, у даній сфері діють також інші обмеження, які безпосередньо затверджені Кабінетом Міністрів України. А саме, обмежувальні заходи продовжують діяти в питаннях щодо кола суб'єктів, які надають адміністративні послуги. Відповідно здійснення раніше згаданих реєстраційних дій може відбуватись лише у державних реєстраторів міжрегіональних управлінь Мін'юсту, де не велись бойові дії. Задля забезпечення можливості реалізації своїх прав переселенцями державою було встановлено загальнонаціональну екстериторіальність. Тобто, згідно із положеннями наказу Мін'юсту № 3642/5, в умовах воєнного стану забезпечується можливість проведення державної реєстрації юридичної особи незалежно від її місцезнаходження.

Також, розглядаючи питання обмежень у здійсненні процесу реєстрації юридичних осіб в умовах воєнного стану, варто вказати на

інші його особливості. Так, постановою Кабміну № 164 про «Деякі питання нотаріату в умовах воєнного стану» встановлено заборону вчиняти будь-які нотаріальні дії за зверненням громадян РФ, юридичних осіб, створених та зареєстрованих відповідно до законодавства РФ, а також юридичних осіб, створених та зареєстрованих відповідно до законодавства України, кінцевим бенефіціарним власником, членом або учасником (акціонером), що має частку у статутному капіталі 10 і більше відсотків, якої є громадянин РФ або юридична особа, створена та зареєстрована відповідно до законодавства РФ [4]. Фактично на сьогоднішній день вчинити жодну з перелічених реєстраційних дій неможливо.

Проте, окрім обмежувальних заходів, державні органи намагаються реалізувати плани щодо поліпшення та спрощення умов, у яких змушені перебувати громадяни. Зокрема, Кабмін надав можливість підтверджувати сплату адміністративного збору/плати за надання відомостей з Єдиного державного реєстру електронною копією (у тому числі скрін-копією) відповідного платіжного документа. Також особливий комфорт у цій сфері забезпечує Міністерство цифрової трансформації, розробляючи та удосконалюючи платформу «Дія». Для прикладу, завдяки можливостям такого цифрового порталу користувачі мають змогу здійснити онлайн-реєстрацію ТОВ за модельним статутом.

Підводячи підсумок, варто вказати наступне. Попри усі складнощі та виклики, із якими Україну зіштовхує війна, наша держава продовжує безперервно працювати та виконувати свої функції. Не дивлячись на окупацію деяких територій, постійні обстріли, економічну кризу, українці надалі мають можливість створювати та розвивати власний бізнес. Війна змусила вживати спеціальних обмежувальних заходів щодо здійснення реєстраційних дій, для сучасних обставин вони є оптимальними. Однак такі обмеження поступово слабшають і, маємо надію, будуть слабшати далі відповідно до розвитку військової ситуації в країні.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Постанова Кабінету Міністрів України № 209 від 6 березня 2022 року «Деякі питання державної реєстрації та функціонування єдиних та державних реєстрів, держателем яких є Міністерство юстиції, в умовах воєнного стану». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/209-2022-%D0%BF#Text>

2. Олійник О. С. Поняття та особливості спеціального правового режиму в сучасних умовах господарювання / Вип. XXVI: зб. наук. статей (Івано-Франківськ, 2011 р.) / Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника. – Івано-Франківськ, 2011.

3. Наказ Міністерства юстиції України від 30 серпня 2022 року № 3642/5 «Про внесення змін до наказів Міністерства юстиції України від 28 березня 2016 року № 898/5 та від 25 листопада 2016 року № 3359/5». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0980-22#Text>

4. Постанова Кабінету Міністрів України від 28 лютого 2022 р. № 164 «Деякі питання нотаріату в умовах воєнного стану», URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/164-2022-%D0%BF#Text>

Гоцуленко Юлія Володимирівна,
студентка 2-го курсу магістратури
факультету цивільної та господарської юстиції
Національного університету «Одеська юридична академія»

Науковий керівник: *к.ю.н., доцент, доцент кафедри господарського права і процесу Зятіна Д. В.*

ЗАКОНОДАВЧЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Міжнародні торговельні взаємовідносини мають вагомe значення для розвитку державної економіки, що забезпечують тісну взаємодію іноземного та національного бізнесу. Зовнішньоекономічна діяльність суб'єктів господарювання є однією з основних засад сталого економічного розвитку. В результаті повномасштабного вторгнення РФ на територію України Указом Президента України від 24.02.2022 «Про введення воєнного стану в Україні» було запровадження режим воєнного стану на всій території України [1]. Війна на території України істотним чином вплинула на можливості здійснення зовнішньоекономічної діяльності, адже в результаті військової агресії РФ порушені логістичні ланцюги поставки товарів, зруйновано або пошкоджено чимало об'єктів інфраструктури, існує висока небезпека та ризики для іноземного суб'єкта щодо ввезення товару на територію України, чималі складності з притоком інвестицій та інші проблеми, пов'язані з організацією та здійсненням ЗЕД, в тому числі із виконанням зовнішньоекономічних зобов'язань.